HØJBY nyt

Lokalnyheder for Højby-Lindvedområdet

Indlæg i Højby Nyt 2018 nr. 2-3
Kristian Nielsens "Erindringer fra mit gamle hjem på landet"

Af Kurt Hedemand, Højby Lokalhistoriske Arkiv

Denne gang vil vi her i Højby Nyt præsentere jer for et kort uddrag af Kristian Nielsens ***"Erindringer fra mit gamle hjem på landet".*** Erindringen blev publiceret første gang af Odense Andelstrykkeri i 1914.

Kristian Nielsens var 5. barn i en børneflok på 10. Forældrene var murer Christian Nielsen, og Ida Hermine Eline Kirstine f. Henriksdatter. Kristian Nielsen blev født i Højby 27.08.1873 (født handicappet, og på fattighjælp fra 1891).

Familien solgte ejendommen ("Uglebjerghuset" nuværende Hollufgårdsvej 30, matr. nr. 11f.) i 1897, og flyttede ind til Odense, og bosatte sig på Heden nr. 60 (senere omdøbt til Sdr. Boulevard).

Erindringer fra mit gamle hjem på landet

af Kristian Nielsen

Cirka 1 1/4 Mil syd for Odense ligger Landsbyen Højby i en smuk og frugtbar Egn; det er en køn, middelstor By, der ligger ca. midt i Sognet med mange gamle Huse samt villaer. Byens Hovedgade med sine Bugter og Sving gaar langs gennem Byen Øst og Vest, og hele Sognet gennemskæres midt over af Svendborg Landevej, Syd og Nord, saa beliggenheden efter mit skøn er en af de bedste.

I den østlige Bydel ligger Sognets gamle Kirke; dens Skib og Taarn er opført af Munkesten i den senere Del af Middelalderen. Vaabenhuset blev bygget i det 17. Århundrede og dens jernbeslagene Dør staar Aarstallet 1652. Altertavlen er skænket til Kirken i Aaret 1753 og forestiller Nedtagelsen af Korset. Prædikestolen er fra Aaret 1578. Kirkens Kapel blev af Ejerne til Hollufgaard bygget i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede; der henstod nogle gamle læderbetrukne og metalbeslaaede Ligkister. Over Indgangsdøren er der anbragt Aarstallet 1728 og Rosenvingernes Vaaben.

Skolebørnene havde en Gang faaet Lov til at besøge samme Kapel, da Døren pludselig blev smækket i af et Vindpust eller hvad, saa de ikke kunde komme ud; nu var gode Raad dyre, bange var de, og da Raaben, Banken og Skrigen ikke hjalp, fandt de dog omsider på Raad; gennem en Rude, der var til at lukke op i det store Vindu, blev en lille Pige puttet ud, saa der snart blev lukket op igen, men Forskrækkelsen havde de, og den glemte de vist ikke saa snart. Nu er de gamle Ligkister fjernet og begravet paa Kirkegaarden . og Kapellet er blevet indrettet til Ligkapel for hele Sognet.

Der har ogsaa en Gang været Ildløs i Kirken. En aften gik Lars Væver, vor genbo, forbi , og han sagde: "De siger, at der er Ild i Kirken." Og ganske rigtigt, da Folk kom til Stede, brændte det ogsaa derinde, og en gaardmand gik og slog Ruderne ind med sin Kæp for at Røgen kunde trække ud. Naa, heldigvis blev ødelæggelserne ikke af større Betydning, og godt var det, at den gamle hyggelige Kirke ikke blev Rov for luerne. Alter og Alterdug gik jo ikke Ram forbi, men Branden var vel ogsaa nok opstaaet ved Uforsigtighed fra Alterlysene; skønt der gisnedes jo noget om Ildpaasættelse, men hvem ved ?

Paa Kirkegaarden ligger mine Oldeforældre, Bedsteforældre, en Morbroder samt to Søskende, en Broder og en Søster, begravet.

Tæt op til Kirkegaarden laa den gamle Skole, som blev nedreven, begrundet paa daarligt Drikkevand. Lidt henne i Byen er der nu bygget en pæn ny Skole, der ligger noget højt, skraas over for Gadekæret.

Paa Hjørnet af Landevejen og Gaden ligger den gamle Kro; der er en dejlig gammel Have med mange store Træer.

Før Sydfynske Jernbane kom, som gennemskærer Sognets vestlige Del med Station i Byen, var der til sine Tider en ganske stor Trafik her; en af de største Dage var vel nok St. Knuds Marked i Odense, da var Lokaliteterne ikke for store, og Rejseladen forslog ikke, men Udenompladsen maatte tages med. I mange Aar var der en stor Handel i Kolonial, men da den nye Brugsforening kom, som driver en omfattende og forskelligartet Handel, kunde den ikke bestaa i Konkurrencen. Mellem Stationsvejen og Banen, tæt ud til Gaden, ligger det gamle Stævne oppe på en Høj, hvor hver Gaardmand havde sin Navnepæl; Naar Byhornet saa lød ud over Sognet, da vidste Folk, hvad det betød, saa skulle rette vedkommende til Stævnemøde for at drøfte Sognets Anliggender, men nu er den gamle Tradition jo en Saga blot, og Sogneraadsmøderne finder nu Sted i et hyggeligt Forsamlingshus.

Ved Landevejen, lidt Syd for Byen, Ligger Højby – Allerup Andelsmejeri, hvor disse to Sogne faar deres Mælk behandlet.

Skraas over for Kroen, paa den modsatte Side Landevejen og Gaden, ved Byens andet Gadekær, ligger Elektricitetsværket, hvor Folk ikke alene kan faa deres belysning

Højby elektricitetsværk ca. 1901

produceret, men ogsaa deres Maskinkraft. Ja uden at overdrive tør man vel noksige, at der er de Landsbyer, der i flere Henseender, hvad Fremskridt angaar, er sit Hestehoved foran smaa Købstæder.

Fra Byens Nord paa strækker Landevejen sig i lige Linie ud til Sognets Grænse; et Stykke fra Byen gennemskærer samme Stykke Vej et Bakkedrag (Uglebjerg), som strækker sig i øst- og vestlig Retning. Fra Landevejen til begge Sider Nord om Bakkerne lige over for hinanden, saa der bliver en Korsvej, gaar Allerup – og Lindvedgyden.

Af en Række Huse, der ligger tæt ud til Landevejen, som kaldes Reén, ligger det første i et Dalstrøg Syd for Uglebjerg, og det sidste ude ved Sognets Nordgrænse hvor Vejen slaar en Kurve. Kun et af alle disse Huse ligger øst for Landevejen, de øvrige vest for.

Det sjette Hus i Rækken fra Korsvejen var uglebjerghuset, mit gamle Fødehjem. Ja jeg føler Trang til at sige det her, at Glæden over mit gamle Hjem på Landet, kan jeg umuligt tolke paa nogen smukkere Maade, end det kan læses i Verset af den kendte Sang.

Jeg elsker den gamle, den vaklende Rønne.
Et Kærligt Hjem, den min Barndom bød,
Der lærte jeg, fra jeg begyndte at skønne,
At Nøjsomhed krydrer det daglige Brød.

Som Billedet viser laa Huset i Flugt med Landevejen med en Fløj i hver Ende, det var en af de smukke gamle Boelstedtyper, det trefløjede Sted.

Bag ved, paa hver Ende af Huset, var der en Skraakove. Ved den ene Ende af Huset, med en bred Slippe imellem, hvor der kunne køres med Korn, Gødning, Brændsel o.s.v., laa en Tærskelade med den ene Gavl mod Landevejen og den anden mod Marken.

Nord, og Vest om Huset var der en dejlig gammel Have med mange Frugttræer, Frugtbuske og Blomster samt Kartofler Kaal og Urtesager af forskellige Slags. Huset og Haven laa i det nordøstlige Hjørne af Marken; der var til Huset et jordtilligende af godt syv Tønder Land.

Hele fortællingen kan læses på www.højby-fynlokalarkiv.dk under lokalhistorier..